

The background of the cover is a photograph of a sunset. The sun is a bright orange circle on the horizon, with its light reflecting as a shimmering path on the water's surface. The sky is filled with soft, white and grey clouds, some of which are illuminated from below by the sun. In the distance, the silhouettes of buildings and trees are visible against the bright horizon.

VALERIU BÂRGĂU

Tratat despre morți

Editura Călăuza v.b.

VALERIU BÂRGĂU

TRATAT DESPRE MORȚI

Copertă realizată de Adriana Cristina Moruz

Foto: Mariana Pândaru – Bârgău

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BÂRGĂU, VALERIU

Tratat despre morți / Valeriu Bârgău. - Deva :
Călăuza v.b., 2008

ISBN 978-973-8438-96-5

821.135.1.09"1980"

VALERIU BÂRGĂU

TRATAT DESPRE MORȚI

Editura Călăuza v.b.

VALERIU BĂRGĂU - ÎN ACORD CU LEGILE FIRII

Valeriu Bărgău se concentrează și scrie ce vede între lumea asta și lumea cealaltă - pe mine unul, cititorul lui, mă interesează în amănunt. Mereu am fost curios să descopăr, prin declarațiile altora, puși în situații extreme, dacă există lumea cealaltă. Pe Valeriu Bărgău, în mod expres, l-am rugat prin telefon (el locuia la Deva, eu la București) să scrie tot ce vede și simte cât stă în spital, să lase mărturie. Să dea de gol experiențele lui extrasenzoriale duse la limită... În acest volum (ultimul semnat de Valeriu Bărgău) avem spovedania unui muribund, scrisă în spital; la fel au scris în spital și au publicat mai apoi volume de versuri Marin Mincu și Gh. Mocuța, cunoscuți de mine, doar că ei s-au întors acasă în viața de zi cu zi, trecătoare, pe când Valeriu Bărgău a trecut la un moment dat dincolo, în viața veșnică). Aflu (din „Tratatul despre morți”, asupra căruia voi insista mai jos, să dau un exemplu de receptare, altul decât cel obișnuit) ce se vede într-o altă dimensiune, în depozitele ei de „întuneric alb”. Reținând din start ceea ce sublinia un Emil Cioran: „Numai stările anormale sunt fecunde; de aceea trebuie iubită distrugerea, moartea, prăbușirea sau boala”... Ce se vede, așadar, „dincolo”? Dacă privești la Sud, zice Valeriu Bărgău, vezi morții cu apa în căușul palmelor (luată din apa măloasă oprită la stăvilă) cum își urmează drumul „ce-l au de străbătut în întuneric”, întuneric în care un crin luminează:

„În depozitele mari din întuneric
Un crin luminează
Umblu eu mâinile la spate. Sentimentul
e-o rufă stoarsă la nesfârșit”.

Valeriu Bărgău privește în infraroșu, vede în altă zi (în 10

august 1997 mai exact), de exemplu, cum sufletul unui tânăr de la Uzina de Apă Grea, „cu târnăcopul pe umăr”, este chinuit „între demoni”, el are carnea ca o spumă roșie ci sufletul lui se bucură nespun când o femeie îi iese în cale cu plinul (cu o găleată plină cu apă), „Privind către sturzul cel leneș / de pe Creanga de Aur”.

Apa e esențială și pe lumea cealaltă? Sau între lumi? „Beau apa lucioasă a vremii”, scrie mai explicit, în 2005, în alt poem, Valeriu Bârgău... Apa vremii e cheia. Poetul vede prin ochii morții totul? Pe când cochetează cu moartea (îmbrăcând „cămașa morții”)... Uneori are percepția foarte clară, intrat „în împărăția morților” (mereu cutremurată), alteori e confuz și interpretează intuitiv spectacolul ei. Iată o nouă secvență, pusă sub semnul neliniștii: văzduhul pe lumea cealaltă îi pare a fi „un atlet odihnit”. Sau vede că în văzduh e un platou cu un prinț care mușcă dintr-un măr roșu fără sâmburi și e podidit de sânge (la picioarele lui e o mare neagră, cu un copil pe o plută imobilă care „bate cu mânuțele apă”), aici se întreabă: „Unde se abate ființa speriată? Cine îi ține isonul?”. În altă zi, când se lasă ceața „și se umflă de umezeală încheieturile lumii”, vede că „morții au argint în priviri” și că, intrat în lumea lor:

„Tu nu te deosebești de priveliștea
peste care

vin obuzele
dintr-un război mai vechi
Nu te rogi în fața crucii de carieră
și nu frământă sfârșitul de secol
cum ai usca un scalp de om bătrân!”

Poetului îi revin în memorie păianjenii care țes între crengile vișinului, sau sora lui, luna, cu părul spălat, în cămașă de noapte, „ieșind din cavoul cerului”, cum „aprinde culorile pe drum”... Sau, în noiembrie, descoperă că „luna nu mai seamănă cu luna”, că are fața „scăldată în ochiul lui Dumnezeu” - iluminarea venind dinlăuntru poetului. Când imaginația nu-i joacă feste și se trezește intrat în pielea unui pictor naiv, Valeriu

Bârgău îl vede pe Iisus pe câmp, salutat respectuos „cu palma dreaptă îndoită la chipiu” de un militar, din carlinga unui avion... În alt poem (retoric, o consemnare a unei idei comune), ne atrage atenția asupra energiei sufletelor morților rămași fără mormânt (morți „care umblă prin văzduh precum îngerii”). Energie subtilă, altfel, care umple „golurile din mări” sau bate darabana „pe cocoșa piticului păstor, sfidând legea gravitației”. Nu o dată poetul pierde șirul cuvintelor și le transpune pe hârtie așa cum vin, fără sens (atunci când e „deșteptat brusc în adâncul ființei” lui). Dar găsește și răspuns la o întrebare precum: „Ce vă desparte de hoitul morții? / Calea întoarsă”...

Valeriu Bârgău are un centru la care se închină, Inima (suferințele și bucuriile lui sunt legate de Inimă, Inimă spirituală; inima trupească îl va trăda în primele zile ale anului 2006, știa asta din 1998):

„În întuneric
Țesuturile se descompuneau încet
În miezul inimii uriașe!”.

Dar poetul reușește să fie mereu senin (să primească din ce-i e lui dat, nu te poți opune destinului), schimbă vorba, un ofițer din infanteria marină i-a spus că în America, îngerii sunt îmbătați cu whisky și că americanii sunt de felul lor mai contemplativi (de aceea mor mai ușor „decât cei din Transilvania”):

„Văd ceea ce voi nu vedeți:
Streașina de pe care alunecă un yankeu
urcat să fumeze pe acoperiș”.

Valeriu Bârgău e convins, de altfel, că lumea „se desăvârșește între batjocură și Înalt” și că strigătul din stradă al unui bărbat cu „Pocăiți-vă, că vine Apocalipsa!” e privit ca al unui nebun...

După ce m-am aplecat asupra primelor douăsprezece poeme, scrise de Valeriu Bârgău până în 1998, îl las pe cititor să

descoperire mai departe conținutul poemelor intitulate „Tratat despre morți”, scrise în 2003 și în 2005 - în care implacabilul era subînțeles cu resemnare. Dintr-un poem sens în 2002, Valeriu Bârgău simțea că a intrat într-un peisaj fără speranță, din vis, „în afara naturii și a bunului Dumnezeu”, pe dos, necontrolabil și neînțeles, în care „Câinii zgârie la ușa îngerilor”... în poeme din 2003 observă că „în suflet e o curcă murată în ploaie” și că „Inima lină se cuibărește la sânul Cățelei”. Și scria un ciclu intitulat „Infarct”: versuri crude ale mizeriei noastre trupești spitalizate („Văd dublu! Două corpuri și o inimă”, „De la grupul sanitar iese moartea cu două țigări între degete”, „Mirosul are dinți și mă sufocă”, „Nu mă acoperiți cu pături pe care să scrie Ministerul Sănătății”). Începe o bătălie surdă:

„Îmi lipesc obrazul de bătrâna mea
pătură militară
Cum aș lipi ființa de fotografia morții
steagul alb disperat flutură
Viermi mici, cleioși se încaieră
pe ultimele globulețe de oxigen”.

În 21 ianuarie 2005 Valeriu Bârgău își nota, supărat pe „condiția umană”, în general, că întregul Univers „se ușurează discret în oala de noapte”, la reanimare, unde e internat:

„Inspir adânc
aerul îmbolnăvit din salon
gâlgâie perfuzia
asistenta se minunează
că mai trăiește”.

Poetul simte că inima îi e desprinsă de corp, „spânzurând undeva în zare”. Consemnează îngrozit, acum, într-un poem, sinuciderea poetului Ion Stratan, aude „murmure de suflete”... Ciclul „Obrazul tras” e dedicat experienței declanșării numărătoare inverse. Moartea e o lumină („un cadavru pe cer - o imensă lumină”). Scrie: „Un gând de fosfor luminează la geamul celor bolnavi de inimă”... O fi existând o „parolă a lui Dumnezeu”, care să te lase să-i dezvălui secretele? Când „totul

rămâne o simplă iluzie”...

E de ajuns să citești această carte, să te întristezi că a fost scrisă cu teama că Inima îți poate exploda în orice clipă (conștient de neputința noastră „fiziologică”), și să lauzi sensibilitatea remarcabilă a autorului. În momente de cumpănă existențiale, poeții își dau adevărata măsură la masa de scris, „scot esența”. Valeriu Bârgău s-a regăsit scriind versurile acestei cărți, apărute postum (datorită lor sunt sigur că a plecat împăcat, că și-a făcut datoria inclusiv față de el însuși, punând o cărămidă vie la temelia Poeziei, temelie ridicată până la cer; pe lumea cealaltă avem o altă țară de scriitori români). Altfel, personal, i-am rămas dator lui Valeriu Bârgău: mi-a publicat un volum de versuri la editura lui, Călăuza (intitulat „Poemul animal”, 2000). Ba, generos, el i-a publicat și soției (Doina Popa) o carte, un roman („Dragostea vine de-a valma”, 2001). Îi admiram zbaterile cotidiene (edita și un ziar, tipografia era o altă slăbiciune a lui), a trăit „la foc mic”, s-a consumat pentru toate prostiile, a crezut în binele public, tot mai rar întâlnit. Acolo unde e azi, sunt sigur, „ales”, e ocupat tot cu scrisul original și e fericit că nu mai dă socoteală. Într-unul din poemele acestui volum, scris în spital (în decembrie 2003), pomenea de „Niște reviste care mă toacă mărunț / c-am luat apărarea scriitorului român”. O mai fi în acord cu legile firii?

Liviu Ioan STOICIU

9 ianuarie 2009, București

**TRATAT
DESPRE MORȚI**

TRATAT DESPRE MORȚI
(crinul)

În depozitele mari din întuneric
Un crin luminează
Umblu cu mâinile la spate. Sentimentul
e-o rufă stoarsă la nesfârșit

Privesc în sud
Apa măloasă
 e oprită la stăvilă
de unde morții o ridică în căușul
 palmelar
urmărind drumul ce-l au de străbătut
în întuneric.

03 august 1987

TRATAT DESPRE MORȚI
(sufletul)

Pe creanga de aur un sturz gri
De la uzina de Apă Grea
Vine un tânăr cu târnăcopul pe umăr
Sufletul lui e chinuit între demoni
carnea trupului i se vede ca o spumă
roșie, uranică.

O femeie îi iese în cale cu plinul
Și sufletul lui se bucură
Privind către sturzul cel leneș
de pe Creanga de Aur

10 august 1997

**TRATAT DESPRE MORȚI
(prințul)**

În cămașa morții străbate întunericul alb
Văzduhul pare un atlet odihnit
La picioarele calului marea neagră
spumegă sfâșiind pânza albă a
cerului.

Copilul de pe pluta nemișcată
bate cu mânuțele apa.

Unde se abate ființa speriată
Cine îi ține isonul pe platoul din
văzduh
Marile păsări bat cu aripile cerul
Împărăția morților se cutremură
prințul podidit de sânge plânge
încetișor
mușcând din mărul fără
de sâmburi...

11-12 august 1997

TRATAT DESPRE MORȚI
(luna)

Păianjeni albi țeșând între crengile
vișinului
Luna cu părul spălat se plimbă
În cămașă de noapte
Morții au argint în priviri

Tu nu te deosebești de priveliștea
peste care
vin obuzele
dintr-un război mai vechi
nu te rogi în fața crucii de la carieră
și nu frământă sfârșitul de secol
cum ei usucă un scalp de om bătrân!

Sora mea bună, ieșind din cavoul cerului
aprinde culorile pe drum
Un motor duduie. Se lasă
ceața
Se umflă de umezeală –
încheieturile
lumii...

27 august – 2 septembrie 1997

TRATAT DESPRE MORȚI
(Cântăreții orbi)

Ziua și noaptea cântăreții orbi
Sunt deșteptați brusc în adâncul ființelor.

Fie soarele o scânteiere palidă a cuvântului
Struguri albi cu boboțe de rouă din Ființă
Zenix alb cu sânge de prunc.

Ce vă desparte de hoitul morții?
Calea-întoarsă e miracol
în jur lumea murmură cristalele
ce se închid și se deschid
pentru a fi aurite de sfinți.

Cântăreții orbi se deplasează încet
pe luciul gheții
cărată în spate de robi.

20 – 21 august 1998

TRATAT DESPRE MORȚI
(America)

În America se moare mai ușor decât în
Transilvania
mi-a spus un ofițer din infanteria marină
americani au aripile scurte
și îngerii lor sunt îmbătați cu whisky

Văd ceea ce voi nu vedeți
Strașina de pe care alunecă un yancheu
urcat să fumeze pe acoperiș.

5 iunie 1998

TRATAT DESPRE MORȚI
(cântărețul chemând la pocăință pe stradă)

Mic de statură, cu ochii albiți de atâta
văzut

Bărbatul rătăcit în mulțime strigă:
Pocăiți-vă oameni buni!
Pocăiți-vă că vine Apocalipsa!
Femeile îl privesc ca pe un nebun
Bărbații dau din cap crezând că ăștia
îi lipsește o doagă
Câte unul îl invită la o bere
Dar omul nu-l aude
Apasă arcușul pe fibra viorii
Steaua lui e una rebelă
în Cosmos.

Îi spun colegului – „Iată așa au fost
și Apostolii
Desăvârșeau lumea între batjocură și
înalt!”

1 – 17 iulie 1998

TRATAT DESPRE MORȚI
(colindele)

Colindele din fața noastră
Devin morminte străvechi
Și duhurile uitate prin iarba înaltă

Un stâlp de foc uitat aprins
Între cer și pământ
Un luptător cu arcada spartă
O femeie bătrână cu vacile
Citind din „Viețile Sfinților”

Pe colina de lângă biserică
Un nor se cațără în iulie
Până la Sfântul Ilie.

26 iunie 2005

TRATAT DESPRE MORȚI
(în ceruri)

În ceruri se vede lumina Ta
Purtând sufletele spre pâraie
În ceruri ai șezut și șezi
Înconjurat de îngeri asceți.

În ceruri s-au oprit vânturile
A stat ploaia în fața unui mort
Întristat că nu știe cărarea
Pe unde va rătăci.

În ceruri e Primăvară
Și semințele se coc în păstăi
În ceruri, Pământul încearcă
Să se ridice deasupra.

18 iulie 1998

TRATAT DESPRE MORȚI
(copiii străzii)

În țară sau în afara ei
Copiii străzii mor neștiuți de nimeni
Sufletele lor sunt spălate dimineața
cu camfor
și puse la murat în borcane mari
fumurii.

Mirosul de mărar, cimbru și apă
sărată
Le învie ochii și le deschide buzele
Ei nu se plâng, nu se bat pentru
coltucul de pâine
Sunt morții cei mai timizi
din borcanele orașelor...

18 iulie 1998

TRATAT DESPRE MORȚI
(la inimă)

Lângă inimă așezi întotdeauna câte o
insulă

Un vas oceanic alergând în urma
făpturii

Tale

Cerul cu mâinile de aur te

Cuprinde

Asemeni celor ce vorbesc singuri

Cu lumina gândului gălbejită pe chip

Am fost și m-am întors

Din fața stelei în care viețuiam

Un abur era clipa

Dinții fiarei înfipti în corpul meu

O armată de sclavi băjbăind în

întuneric

Țesuturile se descompuneau încet

În miezul inimii uriașe!

1 – 4 august 1998

**TRATAT DESPRE MORȚI
(Floarea Soarelui)**

Floarea soarelui tăiată în borcanul
de Cafea Brasero
polenul i se împrăștie fără noimă
pe dușumea
Peisajul e în afara naturii
Și a bunului Dumnezeu!

Floarea soarelui cu pălăria ei galbenă – mare
E un obicei barbar s-o aduci
Câinii zgârie la ușa îngerilor, în casă
S-o sloboadă

Floarea soarelui e singura Fată Morgana
După care alergăm precum fiara
După ce și-a spălat bubele în sânge

Dinții de cerb ai unei greble
Adună materia de după explozie.

6 august 1998 – 2 iunie 2002

**TRATAT DESPRE MORȚI
(salată verde pentru stareță)**

În dimineața aspră de noiembrie
Răchita bătrână e lepădată în cosmos
Nu mai e de trebuință nimănui
Soarele s-a ridicat singur la cer
Îi curg zdrențele
Și omizile ucise.

În albul zăpezii de pe munte
Se aude viața curbată în sus
Un Vezuviu de morți o așteaptă
cu arătătoarele îngălbenite de tutun

În pântecul plin de păcate
șade o mânăstire de gheață
măicuțele culeg salată pentru stareță
răchita bătrână adună morții de
pretutindeni
le îngheață lacrimile în găoacele ochilor
steaua care răsare e a magilor
calea de urmat e a morții.

În suflet e o curcă murată în ploaie
un stabiliment cu turnuri și turnulețe
Beteala pregătită pentru mireasă
atârnă în răchita bătrână
promoroaca adunată de pe ultima
răsuflarea a morții...

TRATAT DESPRE MORȚI
(pruncul se ridică în picioare și umblă)

Întinsele teritorii ale morților
Punctul luminos de la hotar
Inima lină se cuibărește la sânul
Cățelei

Jadul e rodul putreziciunii
Mărgeanul – otrava care supune
ființele furișate
în neființă.

Negustorii din templu contemplă aburul
morților
Te îmbată și te supun
În seara necunoscută de Ajun
Pruncul se ridică în picioare și
umblă.

Cu steaua ațintită în față
aleargă copiii-robi direct în
săbiile romanilor!

25 decembrie 2002 – 8 februarie 2003

TRATAT DESPRE MORȚI
(bătrâna mea pătură)

Îmi lipsesc obrazul de bătrâna mea pătură
militară
Cum aş lipi ființa de fotografia morții
steagul alb disperat flutură
Viermi mici, cleioși se încaieră
pe ultimele globulețe de oxigen.

Steaua care-a cunoscut iubirile mele toate
E pierdută pe drumul lui Isus
Crucea e dusă pe greabănul spinării
Înviere și moarte
Sulița romanului rece
O simt în inimă ca pe o sabie
Îndrăzneată.

Cine stinge lumânarea cu răsuflarea sa
Cine aruncă pietre după fiul omului
Cine aşază spinii pe fruntea luminată?

În fața oricărei morți
Se descleștează o lumină
pe fața fiecărui om
observ gelatina morții cum se
întinde...

16 martie – 27 aprilie 2003

TRATAT DESPRE MORȚI
(octombrie)

Banul de aur scoate sunetele veacului în care a trăit
Omul se scaldă în apa părintelui său
Îngerul scâncește în octombrie
Prin frunzele de vie, galbene.

O amintire cu o ființă adormită
Un animal captiv iese din cerc

în fața cerului a rămas
doar omul
în șoaptă îl auzi cum se roagă.

8 octombrie 2005

TRATAT DESPRE MORȚI
(Banul scufundat în acizi)

lui Ion Stratan

Prietenul meu s-a sinucis
în apartamentul unde mama sa nu mai era
cărțile îl sufocau cu personajele lor
banii primiți trebuiau scufundați în acizi
un profesor de aritmetică bate la ușă

Ochiul meu diabetic vede dincolo de 7 ore
cum îl muncesc gândurile pe prietenul
sinucis
cum se strecoară îngerul pe lângă pragurile
ușii
și cum în eprubete saltă imaginația
mortului

Nu mai e loc în staulul vitelor
acceleratul de ieri bate din picioare
la ieșirea din gară
i-au fost tăiate mâinile unui
cerșetor

25 noiembrie 2005

TRATAT DESPRE MORȚI
(sora mea)

Nu o mai aud de atâția ani
nici bolnavii de la reanimare n-o mai recunosc
cum stă liniștită pe pietre
cu o lumânare de ceară în mâini.

A schimbat frigul din apartament cu cel
din cavou
nu mai mănâncă semințe
și nu mai aprinde candelile înainte de
culcare.

Sora mea are inima între dinți
Nu se sperie de nimic
Așteaptă vești de la copilul cel mic
și își cântărește în palme
zilele pierdute...

25 noiembrie 2005

TRATAT DESPRE MORȚI
(nebulul)

L-au scos din sac pentru a-l umple cu nisip
Dinții îi clănțăneau ca mărgelile lui Hesse
Aura capului ardea mercur brut
Din natură îi venea fala.

curcubeul s-a stins în găleata cu apă
și alba lux
un cocos american cântă speriiind vrăbiile
din cer vine o ploaie mocănească
și îngerii pentru a-l ridica pe nebun.

cine va stinge ultimul lumina
zilei?
cine îmbăiază copiii în chipul mortului
nebul?

02 decembrie 2005

**TRATAT DESPRE MORȚI
(depozitul de dinamită)**

În Bucovina de sus am văzut grotă
unui depozit de dinamită
vila profesorului era construită direct pe pământ
apa pârâului părea că urcă la deal

în zare, Dumnezeu păzea oile
o căruță ne-a tăiat drumul
Betleemul e departe
și ziua nu mai vine
Un duh ne ridică de subsuori...

02 - 03 decembrie 2005

**TRATAT DESPRE MORȚI
(japonezul)**

Un dinte - doi dinți și o sabie
nu caută prin desişul pustiu
sufletul japonezului ucis
spintecă zăpada

statuia cu dinți a războinicului
afișată pe internet.

03-07 decembrie 2005

**TRATAT DESPRE MORȚI
(pâlcul de zăpadă)**

Cel mai vechi mesteacăn e păcatul
stins de prima zăpadă
ce taie orizontul
în bucăți mici de cașcaval.

în înaltul cerului
un poet bătrân
își ascute creionul
cu o sabie de Toledo

Un tablou cu munți în pâlcul de zăpadă
și chipul lui Da Vinci răsucit
pe mesteacănul trăsnit în secolul trecut.

Spiritul își recunoaște continentul
pe care s-a născut.

08 decembrie 2005

**TRATAT DESPRE MORȚI
(decembrie)**

Și mâine e o zi de decembrie
când s-a născut un prieten
tocul lui înmuiat în sânge
încălzește slovele în palmă

Țigară de la țigară cu soldații
adormiți în șanțurile de la Valea Seacă
doi îngeri și o pușcă de cavalerie
strivită cu bocancii.

Un crucifix atârnă sub chipul poetului
o sabie și o candelă de alamă
astru după care s-a născut e și acum luminat
din cer.

19 decembrie 2005

OBRAZUL TRAS

OBRAZUL TRAS
(Obrazul tras)

Plânge, plânge, plânge
ființa încătușată în sânge
din față, din spate, de oriunde
vinișoarele se rup, se crapă, strigă:
nu mai e loc – opriți decăderea
ființei;
spălați-i fața la lumina lumânării
aprinse de Obrazul Tras.

ce mică e lumea
din căruciorul ce duce la reanimare,

Steaua Ta
plânge și învie
serul fiziologic
obrazul tras
e în preajmă
ține în clește
pieptul și cerul.

21 ianuarie 2005

OBRAZUL TRAS
(sângele)

Sângele meu
făcut din brânză, slănină și alcool
spânzură halatele medicilor încadrați
că voi crăpa.
În pat cu Diavolul
inspirat
plâng
și aștept să deschidă ușa
petardele de Crăciun

inspir adânc
aerul îmbolnăvit din salon
gâlgâie perfuzia
asistenta se minunează
că mai trăiesc.
Un șir de puncte negre
altele roșii
în timp ce pe ecranele aparatelor de la cap
se ușurează universul direct în oala de noapte

Stare de veghe
speranțe, seruri și sânge!

21 ianuarie 2005

OBRAZUL TRAS
(apa înghețată pe mâini)

apa îmi îngheață pe mâini
nu știu dacă ați avut vreodată senzația că ați murit
cu sinele introdus într-un borcan de formol
cu poezia inspirată pe nas
de o asistentă roșcată.

Tu, pe patul în care au murit alți șase bolnavi
și au stat să moară alți doisprezece
Te închini în stânga la Mahomed
și în dreapta la bunul Dumnezeu
căldura îți cotrobăie prin creier
apeși cu degetele clapele pianului
din piept
inima e desprinsă din corp
spânzurând undeva în zare

Stătea înghețată precum pițigoi
printre bălegarele străzii

Mortul își saltă chica de păr pe cap
înainte de a-l saluta respectuos
pe Sfântul Petru.

18 februarie 2005

OBRAZUL TRAS
(mâna care ucide)

Mâna care ucide are sângele alb
oțelele aparatelor fulgeri
în încăpere se aude gălgâitul serului
bulboanele oxigenului
sufletul tensiometrului
întins pe roata vieții
gata să crape.

Nimeni nu mai trage aerul în piept
dintr-odată gândurile solidificate
ajung pe pardoseală
un înger mic și albastru
își ridică chipiul și salută
asistența

Mâna care ucide se face nevăzută
Bucuria înflorește în cada cu oxigen
doctorul greu scufundă viața în moarte
chicotind cu îngerul de pe acoperiș.

21 februarie 2005

OBRAZUL TRAS
(Omul)

Omul e un Acoperiș pentru moarte
E o socoteală greșită a îngerilor
în solda vremii ajunși într-o seară
steaua de deasupra sângera.
Nu te mai uita după îngerul ce bate din
aripi
în salonul de reanimare
un crucifix uitat.

Spinul de cactus înverzește oxigenul
în piept simți
cocoțată pe stativale cu seringi.
Nu îmi lua în seamă linia de plutire
pulberea stelelor îți îngreunează ochii
Maica Domnului din icoana adusă de pictoriță
salvează momentul desprinderii Domnului de materie.

25 februarie 2005

OBRAZ TRAS
(vineri)

Vineri e o zi în care se mănâncă mazăre
mușcată, ținută în sare
Vineri e o altă față a lumii
Crucifixul pe perete sângerează.

Un ochi de pește sculptat
Buna Vestire e vineri
în încăpere un spirit
un portret stilizat.

Vinerea morții ajung mai repede în cer
Scara abruptă
duce direct la cruce!

25 martie 2005

OBRAZUL TRAS
(dialog)

Tu, de ce pășești neauzit pe clipele trecute
De ce îți ascunzi chipul
după flacăra lumânării
Bună Ziua îți spun la ospete
pasăre cu clonț bont
nu te oprești să ciugulești din tigvele goale.

în fața ta un convoi de pelerini
Scormonesc cu încălțările nisipul
în spate un cal alb
și o cămilă gestantă.

patruzeci și unu de oi
pasc iarba oazei
în care ne îngropăm însoțitorul
Cineva te ascunde după valul de pământ
Altcineva îți ascultă vasele de sânge,
portretul Sfântului Gheorghe ucigând
balaurul
spânzură de aripa unui înger.

27 martie 2005

OBRAZUL TRAS
(cântecul singur)

Doi oameni se alătură unuia
un întreg și două ceruri
pe pământul reavăn scos din fântână
stă scris că un izvor e îngropat

Plouă cu stele pe omul singur
Statuia arțarului e îngropată în lut galben
în fața porții raiului
un alai de care și credincioși.

Doi oameni în alb
salută vulturul pleșuv din văzduh
Ieremia cu oiștea
pregătit de amiază

o pasăre cântă singură pe strada mare.

17 aprilie 2005

**OBRAZUL TRAS
(prietenul)**

Pe partea cealaltă a pământului
Şade sub formă de pasăre prietenul meu
Costică
nimeni nu-l strigă
nu-i e foame
nu mai bea vişinată
nici vodcă tare cu ceilalți soldați în Marea Japoniei
submarinele nu-l mai pasionează
samovarul e încă sub presiune
iar romanul său „Pe tine nu te pot iubi”
stă liniștit în computer.

Doar personajele lui aleargă
zbuciumându-se pe podul de flori
până ajung în apele Prutului
somați de grănicerii care
n-au tată, n-au mamă...

17 aprilie 2005

**OBRAZUL TRAS
(floarea de prun)**

În aprilie, floarea de prun e precum dansatoarea
amețită de parfumurile serii
cu glezne subțiri, cu dinți albi de lapte
și glas stins de Shakespeare.

în aprilie, orice suflet vine din cosmos
cu aripile tăiate.

Floarea de prun e rochia
În care încep ecourile epocii

25 aprilie 2005

OBRAZUL TRAS
(o lumină în burta cerului)

ies în natură pentru a respira
cu ochii la cer observ în burta lui mare
o lumină ca o stea a morților
construită din lemn de măslin

Un cadavru pe cer - o imensă lumină
Avionul o ocolește abil
Sfântul își potrivește mantia
înainte de a da ochii cu Dumnezeu.

22 mai 2005

OBRAZUL TRAS
(o picătură de rouă)

O picătură de rouă într-o livadă verde
Un chip îngroșat între tulpinile firave
la miezul nopții morții sorb apa neîncepută a zilei
strângând din dinți de plăcere.

Cineva îi îndrumă spre cetate
O voce le șoptește cu sfială
cuvinte albe, cuvinte negre.

În cetatea morților sunt stalactite albe
lujeri de ființe înghețați
nu mai au nume și timpul
le prescrie viețile

O picătură de rouă într-un borcan cu formol
un cărăbuș sacru atinge strașina nopții
deschizând ospățul de deasupra cerului.

4 iunie 2005

OBRAZUL TRAS
(Eminescu)

Melodia din fața cerului
înmoaie ființa
o topește în pumni, îi slobozește sufletul
între străinii copaci.

Murmur de suflete, cărarea e luna
spre cerul uriaș
în piept nu mai simt inima, gândul
e-un paraclis pustiu

Printre crengile de alun
o pisică rostogolește cerul

4-10 iunie 2005

OBRAZUL TRAS
(minunea)

Minunea ne-a slobozit gălbejiți pe pământ
în jileci din frunze
cu inima cât un boț de mămăligă
sufletele moarte trec hotarul în rouă.

Ploaia se aude pe acoperiș
un sturz cântă marseileza pentru vecinul
francez
bereta lui Bonaparte
e scoasă din muzeul moliilor

Minunea e cu minunea
noi suntem minunea și prânzul
desfăcut pe ștergare.

10 iunie 2005

OBRAZUL TRAS
(Ghiocul)

S-a aprins mereu
A înghețat soarele
Prințul Mișchin citește

Un gând ca o catedrală
duduie
în creierul ca o parolă a lui Dumnezeu

în fața Adevărului
trosnește ghiocul
precum putrezesc morții
în reavănele șanțuri

o vacă bălțată
și nețesălată
păzește elicopterul.

Un gând de fosfor
Luminează
la geamul celor bolnavi de inimă...

10 iunie 2005

**OBRAZUL TRAS
(O limbă străină)**

O limbă străină
pe valurile de simțuri
plouă în după-amiaza cu oficialități
gata să se prăbușească în gol
deasupra aeroportului militar.

cum se moare într-o limbă străină
se întrebă ambasadorul Ucrainei!

25 - 27 iunie 2005

NOII PSALMI

NOII PSALMI

Pulberea omenirii
de pe nisipul deșertului

Pulberea vegetală
din râul lui Moise

Cine trece pe drumul mare
cu alăturile deschise
și praful ce îngreunează lumea

* * *

Cine este vrednic să salute
adunarea sfinților
cine culege roșcovele
pentru popor.

Neputința orbului
de a saluta pe Mesia

Tratat despre morți

* * *

Adevărat, mi se spune
fratele lupilor
nu este fratele cel bun

Cine primește la sân șerpilor
este un învățat hindus
și vindecarea lui de venin
stă la mâna ucenicilor

* * *

La seceriș
cad spicele mari
la tăiere
unde neghina și bulgării

În arendă stau o seamă de ucenici
având trebuință de iertare

* * *

Nu vă apropiați!
locuitorul este necunoscut
și aburul ființei lui îi apără
casa

Aura înțelepților
de a jugări vițelul de aur.

Valeriu Bârgău

* * *

Patru stele
se arată
deasupra oceanului.

Patru ucenici
duc vestea

Patru femei
duc în pântec pe Iacov

* * *

Nu vă opriți!
în fața celui din care iese Satana
ochii lui sunt înroșiți
în focul Gheenei

Cine iubește cățărătorul
de pe muntele Sinai
și caprele lui
cu lapte amar de la iarbă amară!

13 august 2005

CUVÂNTUL CU TRUP

Cuvântul cu trup
Piatră care deschizi cerul
Vifor în Sodoma
Ființă care nu arzi

Cuvântul cu trup
mirosul de azimă
întărit pe chipul ucenicilor

Deasupra Mării Roșii
cuvântul cu trup asupește
ochii pelerinilor.

23 septembrie 2005

CUVÂNTUL FĂRĂ TRUP

În Nazaret
Există o trecere
Dintre cuvântul fără trup

În Nazaret
Măslinii au inimă...

23 septembrie 2005

IOAN

În inima ta stau toate împărățiile
toate chipurile îmbăiate în Iordan
și sufletele rătăciților

Nu cunoști frica. Te cațeri pe cuvântul ce vine
Să-i cunoști măruntaiele

În suflet ai căutat trecerea
celui dinaintea ta
și sabia împăratului te-a căutat prin tufișurile
pipernicite de căldură.

23 septembrie 2005

INFARCT

INFARCT (1)

Explozia a avut loc
Deasupra hambarului cu înger
Unii caută să scape din strânsoare
moartea râde și se bucură
toată albă
Nu neagră cum mi-o închipuiam

Bătute cu verigile
arterele se caută una pe alta
prin explozie
Cântecul sângelui se aude

decembrie 2003

INFARCT (2)

Cărnurile se distrug singure
Sângele-i o melasă pentru rozătoare
În fața infuziilor
omul devine mai ușor
corpul se evaporă
prin benzile albe de tifon
Mâncarea de cartofi
e-o cină zilnică
ceaiul neîndulcit, ah! Diabetul -
altă globă de cal care stă să se spânzure
- bateți șaua în cuie pe el.
Camera s-a făcut un ventriloc,
asistenta - o îngerită,
în dreapta începe să strige:
un brădean s-a urinat în pat
i s-a răsturnat plosca
între picioare,
Ea, supărată, a venit și-i dă
ceaiul sau supa cu lingurița
face un semn din care reiese
că vrea să fumeze o țigară
și nu-și găsește degetele.
Din baie iese un bărbat
a cărei față s-a măritat în Israel.
în hârdăul din fața mea sunt și eu

Valeriu Bârgău

nespălat și îmbibat cu medicamente.
resturi de mâncare pe pijama
Niște reviste care mă toacă mărunț
c-am luat apărarea scriitorului român.

Nu pot citi
literele au devenit niște criminale
Cei ce scriu nu știu ce spun
Eu înot în sângele meu gros și explodez
ca o mină germană
de la începutul secolului.

Ies din groapă și văd asistenta
cu aparatul să-mi facă EKG
brațele de animal mă înfașcă
de picioare, de mâini,
și mă pupă pe piept
neputând să-mi fie frică de ea.

decembrie2 003

INFARCT (3)

Snopii roz de porțelan,
Iubirea e de creolină
Îngerul e singur, viu
Și privește la mine
veștile de afară vin ca obuzele
trase după Saddam.

A propos, a sunat un țărănoi
și-a anunțat la reanimare că
a fost prins ben Laden
și râdea ca prostu'
că a fost prins alt țăran
cu mitralieră

Bună ziua tată care m-ai făcut
la zăhărelul de pe masă
și pune turtele de Crăciun
pisează nuca, adună șolfa.

decembrie 2003

INFARCT (4)

Ia ochii de pe asistentă
și lipește-i pe altceva
Strânge schimbul în care ești învelit.
Nu te culca pe ploscă
și nu răcni ca nebunul la oxigen

Pe el nu-l doare
inima ta e o mistreață roz
pe care doctorul o mână
după jir
în pădurea de azbest
a pavilionului central

Doctorul Străuț e mai alb decât laptele
vorbind despre accidentul tău cardiovascular
inima ta îi face semn să tacă
De la grupul sanitar
iese moartea cu două țigări
între degete și cu două pumnale
uriaeșe din visul întregului salon.

decembrie 2003

INFARCT (5)

Colesterolul curge leneș
mirosul are dinți și mă sufocă
Un oaspete cu gând alb
se strecoară în sângele meu
îl simt cum mă apasă
câteva ore călătorind

Nu mai sta pe spate
copacii au frunzele bete
și mugurii osteniți
E ca șopârla ce se corcolește
lângă sobă
alături de motanul alb
care taie calea inimii
Iau o felie de cârnaț
și mă tem că n-o pot mânca.

decembrie 2003

INFARCT (6)

În fața lui Dumnezeu
se adună bete lighioanele
și beau sângele celui care a făcut infarct.
Unele îl sorb
altele îl hăpăie cu lingura.

La creierul mic s-a descărcat
un centru nervos.
Ochiul stâng vede
Ochiul din centru nu mă ține pe picioare
Gâdele meu îmi sfredelește ceafa
și lasă să curgă un lichid, ca păcura
unii zic că-i sângele morților dinaintea mea
alții își bagă degetele în troacă
sperând că pe lumea cealaltă vor lumina.

Vase de sânge cu degete
Vase de sânge cu picioare
Bietele mele vase de sânge
sunt dezorientate
nu știu ce e cu mine
care stare e mai vulnerabilă
care sânge e mai aproape
cel explodat sau cel rămas în vene

Tratat despre morți

Luminile care se sting
sunt începuturile lumii
nimeni nu mai merge înainte
toată lumea o ia înapoi
aparatele au descentrat lumea
și glasurile lor se opresc
să asculte ora
inima are un declic al ei
și în fața stelei vine noaptea galbenă.

decembrie 2003

INFARCT (7)

Cutremur alb așternut pe oraș
Brazdele albe năpustesc sângele zdrențuit
numai viata știe ce e
cu mine
că moartea nu mai
știe nimic

Inima mea care nu se oprește
se zbate ca o vită sălbatică în frig
nu se culcă deloc, n-o lasă arterele
care o mângâie; și trec degetele prin păr
o aspiră cu aparatul de oxigen
o caută în măruntaie, vârcolaci umili
dau drumul unui cântec în ploaie de sânge
ultimul se face colac
pe inima mea; Scatiul care visează
o noapte cu ger;
Afară plouă și în inima mea plouă
aud pe Bacovia cum acoperă sicriile
nu mai moare nimeni, umpleți oalele
cu apă neînceptută, culcați morții la locul lor
în verandă
unei asistente îi ciugulește moartea
o floare de la cheutoarea halatului
o nepoată plânge pe unchiul căruia
după ce i s-au făcut electroșocuri

Tratat despre morți

a decedat
pur și simplu
o asistentă mai găfâie și energia ei
îmi împinge patul mai încolo.
Eu singur strig: lăsați inima
să-mi vadă corpul!
Văd dublu!
Două corpuri și o inimă. Știu
bulbul rahidian e pătat de cafea
ventriculul stâng de vin negru
adus de Moscu.

Salteaua bălțește sub mine
Știu că Saddam a fost prins
mă șochează și-mi strâmbă limba
morții cu morții - inima mea
se uită prin luneta unei arme
uitată de un soldat
pe pajiștea verde cu găște
și mult sânge cernit pe
gudroane
Nimeni nu mai crede în piciorul
de metal al cerbului din pădure
Trăiască Bulbul rahidian
personaj care nu mă lasă să umblu
Nu mă opriți!
Echilibrul meu e o roată
Pe care îmi stau mințile vâlvoi
Nu mă acoperiți cu pături pe care

Valeriu Bârgău

si scrie Ministerul Sănătății.
Inima e bună de puricat
și apoi dusă în camera de gardă
pusă la aparate
și ce e toxic în ea scurs la canal
E un tub uriaș ce trece pe la morgă
și colectează tipi pierduți de societate pe drum.

Sunt un tip pierdut de inima mea
am barbă de evreu galactean

Cine privește cu mânie
înapoia sa
va vedea rămășițele unei inimi
atârinate la uscat
sângele trecând prin ea ca aerul
prin clorofilă

în suflet e o încăpere dispusă în cerc
o pajiște pe care pasc iepele nărăvașe

le bat cu funiile, cu lanțurile
dar ele sunt tot rele
refuză hamul
rup hățul

ACCIDENT CARDIOVASULAR

Plânge, plânge, plânge,
Toată lumea plânge
fiolele plâng pe mine
sunt steaua îngropată-n mine
Moții se-mburdă în oxigen
și oxigenul naște picături mici de sânge
Oh, ticălosul s-a cuibărit în suflet
și nu mă mai vrea afară

Sângele meu făcut din brânză,
slănină, portocale și alcool
își lasă mirosul în carnea mea străvezie

Sunt bătut și
luciu morții mă stânge
se dezghioagă din ea
o gelatină albă, stufoasă
Acestea sunt etuvele din care
pleacă morții în lumea senină.

Un câine latră la salvare
și ea fuge mai repede
cu înfiorătorul claxon peste ea
Sufletul meu cade de pe
degetele lungi ale asistentei
și se vaită că nu e un loc să fugă

Valeriu Bârgău

strigând că a murit Valeriu Bârgău
gata se pot bucura
o mulțime de nerozi.
Mortul este al nostru
sufletul cald își așteaptă
pulverizarea la rece.

O voce strigă:
Nu te uita pe ușa din dos a oxigenului
lumea e o caraghioasă fără vârstă
își strânge ce mai poate pe ea
un aparat horcăie peste tine
universul nu mai există
cineva își strânge ochiul stâng pleoapă peste pleoapă
Și-ți încrețește pielea
ți-o face ca pe pruna uscată
din care a ieșit vara

Oxigenul mă strânge la ochi
perfuzia m-a legat de un drug de fier ruginit
o ființă îmi caută bășica udului
și strecoară în ea un șarpe ce ustură
Nu pot citi ce scrie pe halatul doctorului
partea stângă s-a așezat temeinic peste mine.

Nu mai există stare de mijloc
inima e un fel de spectacol
peste care nu se mai poate așeza cortina
vezi o cale lungă cu umbre
băncuțe cu oameni

Tratat despre morți

crini pentru morții de hepatite
mai încolo sunt cei care și-au pierdut un deget
îl caută pe dedesubt
Accident cardiovascular
Aparatele se holbează la mine
undeva în umbră
Cineva se pierde odată cu mine.

Aparatul care mi-a luat inima
o vede pe un ecran
iar inima se supără
eu plâng și-mi vreau
inima înapoi
doctorii o strâng între degete
și se miră
Asta e inima lui Bârgău
Hai s-o învelim în „Călăuza”
să vedem dacă sângele iese prin ziar.

decembrie 2003

ÎN FAȚA CERULUI

În fața cerului vevilonul
se oprește și strigă
Am pus să vină sângele
pe toate canalele, prin
toate hârtoapele
sângele, sângele, materie primă pentru ocașii
cu cuțitele și cu arbaletetele
ce dau luptele în preistoria omului.

Din depărtări
Cad imagini cu sânge și inimi
rupte de la ieslea unde au stat legate.

un om e îmbăiat în sângele proaspăt
el nu-i mort
încă n-a apucat să se închege

Un vecin zice
Că nu este dus la cimitir
Nu mai lăsa inima singură
să umble pe stradă!
Noi ne cuibărim pe unde putem
grindul acela e pentru ocași:
Nu mai dați cu fruntea de el!
Opriți troscotul să crească pe lângă morți
este iarba nelegiurii

Tratat despre morți

nu se poate face fără El,
O viață și o moarte vin dodoloațe
să se înscrie la cursa spre Mecca.

Un nebun de poezie cu sângele pe față.
O nicovală ce ne zdreleşte degetele
Înainte de a pune o varză la foc.
Studentul cu caietul subsoară.

IUDA

În colțul țintirimului
În fața dafinului
La Moara vecinului
Iuda-i spânzuratul
Să-l vadă tot natul
Boierul și-argatul
Nu-l atinge vântul
Nu-i deschis pământul
Îi ghicești frământul
Lumânarea se stinge
Întunericul învinge
Pe înger împinge
Supărat el plânge
Și cade în gol
Pe temutul țol
Când vine apusul
Josul și cu Susul
se tulbură rău
în sufletul său
plânge Dumnezeu
pentru trupul său
s-agită viermii rău
Ai săi care plâng
Lumânarea sting
Gura îi e strâmbă
limba îi atârnă

Tratat despre morți

balele îi curg
armăsarul murg
horcăitu-i păstrat
într-un cosmos plat.

CUPRINS

TRATAT DESPRE MORTI

Tratat despre morți (crinul)	7
Tratat despre morți sufletul)	8
Tratat despre morți (prințul)	9
Tratat despre morți (luna)	10
Tratat despre morți (în noiembrie)	11
Tratat despre morți (cei fără mormânt)	12
Tratat despre morți (cântăreții orbi)	13
Tratat despre morți (America)	14
Tratat despre morți (cântărețul chemând la pocăință pe stradă)	15
Tratat despre morți (colinele)	16
Tratat despre morți (în ceruri)	17
Tratat despre morți (copiii străzii)	18
Tratat despre morți (la inimă)	19
Tratat despre morți (floarea soarelui)	20
Tratat despre morți (salată verde pentru stareță)	21
Tratat despre morți (pruncul se ridică în picioare și umblă)	22
Tratat despre morți (bătrâna mea pătura militară)	23
Tratat despre morți (octombrie)	24
Tratat despre morți (banul scufundat în acizi)	25
Tratat despre morți (sora mea)	26
Tratat despre morți (nebunul)	27
Tratat despre morți (depozitul de dinamită)	28

Tratat despre morți

Tratat despre morți (japonezul)	29
Tratat despre morți (pâlcul de zăpadă)	30
Tratat despre morți (decembrie)	31

OBRAZUL TRAS

Obrazul tras (Obrazul tras)	34
Obrazul tras (sângele)	35
Obrazul tras (apa înghețată pe mâini)	36
Obrazul tras (mâna care ucide)	37
Obrazul tras (Omul)	38
Obrazul tras (vineri)	39
Obrazul tras (dialog)	40
Obrazul tras (cântecul singur)	41
Obrazul tras (prietenu)	42
Obrazul tras (floarea de prun)	43
Obrazul tras (o lumină în burta cerului)	44
Obrazul tras (o picătură de rouă)	45
Obrazul tras (Eminescu)	46
Obrazul tras (Minunea)	47
Obrazul tras (Ghiocul)	48
Obrazul tras (O limba străină)	49

NOII PSALMI

Noii Psalmi	52
Cuvântul cu trup	55
Cuvântul fără trup	56
Ioan	57

Valeriu Bârgău

INFARCT

Infarct 1	60
Infarct 2	61
Infarct 3	63
Infarct 4	64
Infarct 5	65
Infarct 6	66
Infarct 7	68
Accident cardiovascular	71
În fața cerului	74
Iuda	76

Editura „CĂLĂUZA v.b.”

Str. Horea, nr. 30

330047 - Deva, jud. Hunedoara, România

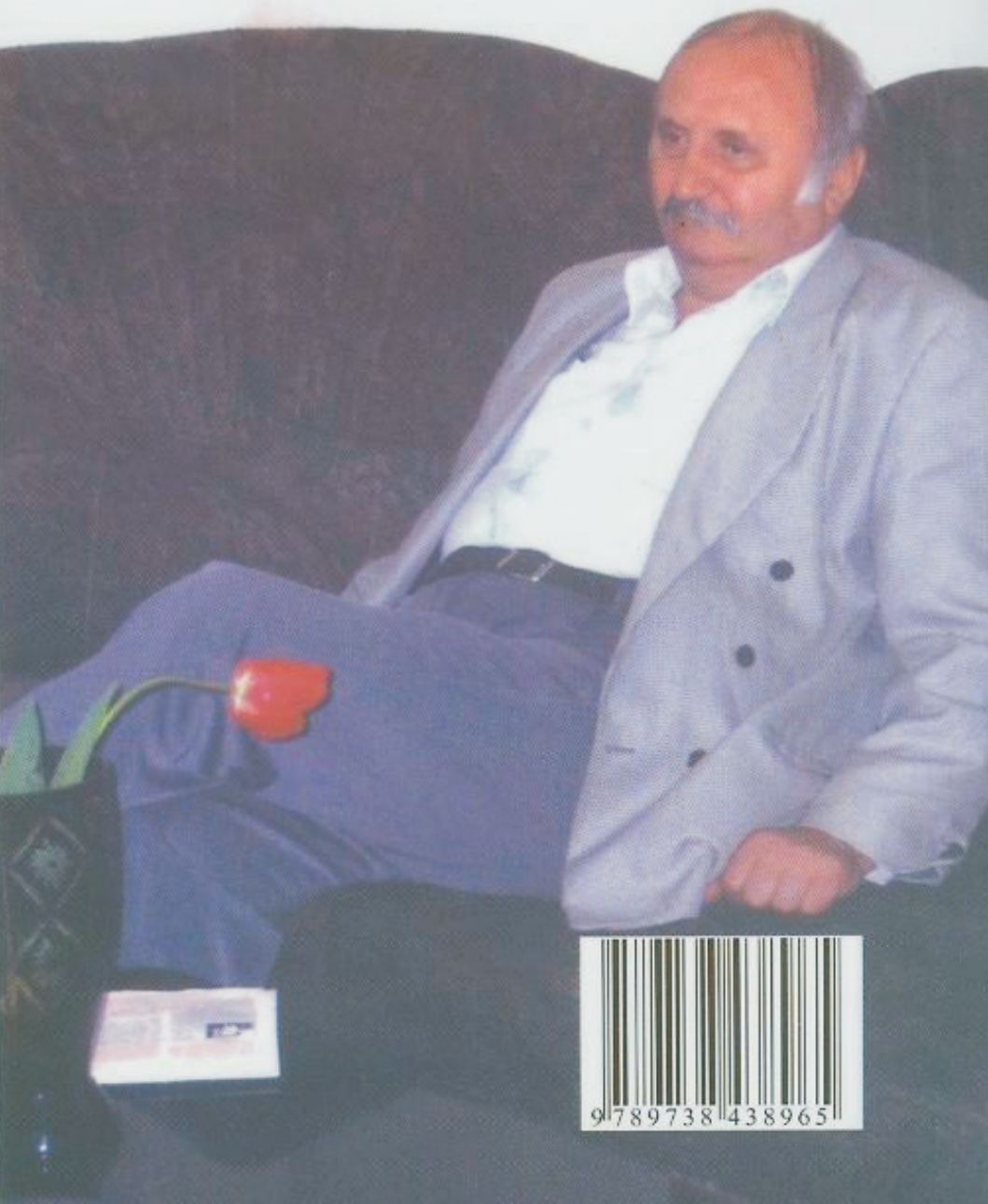
Tel. / Fax: 0254-214684;

E-mail: grupcalauza@gmail.com

Redactor Șef: Mariana Pândaru - Bârgău,

Tehnoredactor: Adriana Cristina Moruz

Tel. 0744-521284.

9 789738 438965